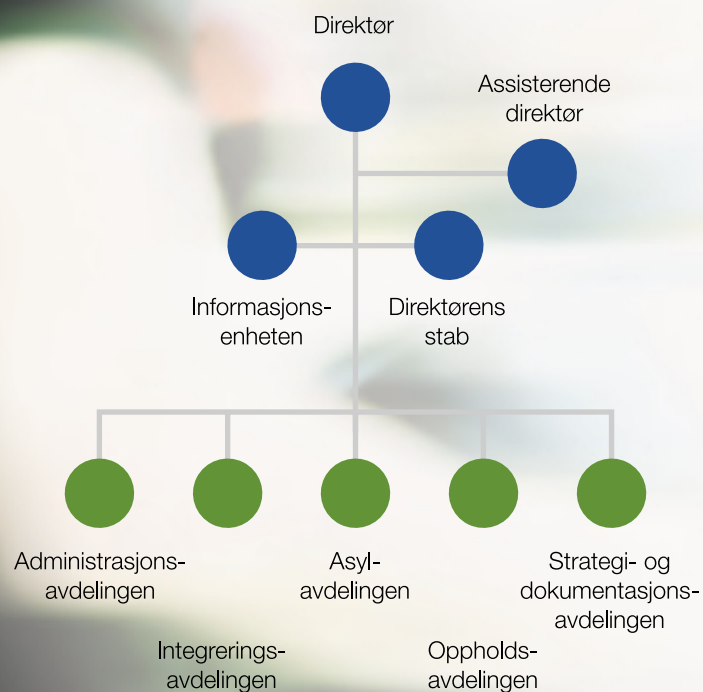

Utlendingsdirektoratet (UDI) er den sentrale etaten i utlendingsforvaltningen i Norge. Direktoratet, som ble opprettet i 1988, ligger under Kommunal- og regionaldepartementet (KRD). UDI har ansvaret for å sette i verk flyktning-, innvandrings- og integreringspolitikken i samhandling med øvrige deler av utlendingsforvaltningen (utenriksstasjoner, politi og Utlendingsnemnda).

Kjerneoppgaver:

- Ansvar for å motta asylsøkere, vurdere asylsøknadene og gi søkerne et botilbud mens søknaden er til behandling. I samarbeid med kommunene bosetter UDI flyktninger som får oppholdstillatelse.
- Behandling av saker som blant annet gjelder arbeidstillatelse, familiegjengenforening, visum, studietillatelse statsborgerskap og utvisning.
- Overordnet ansvar for å integrere innvandrere og flyktninger i det norske samfunnet. UDI arbeider aktivt for likestilling mellom innvandrere og nordmenn og bidrar i arbeidet for å motvirke rasisme og diskriminering.

Utlendingsdirektoratet ledes av direktør Trygve G. Nordby, og er organisert i fem avdelinger. I tillegg har UDI en informasjonsenhet og en stab i tilknytning til direktøren.

Direktørens stab

Direktørens stab assisterer direktøren i ledelsen av direktoratet gjennom faste funksjoner som forværelse, personlig assistent, organisering av direktørmøter, organisasjonsutvikling, lederutvikling, eksterne kontakter, og gjennom midlertidige konkrete utviklings- og utredningsoppgaver. Ved utgangen av 2003 hadde staben 7 faste stillinger.

Administrasjonsavdelingen

Avdelingen har ansvar for styring av økonomi, menneskelige ressurser, informasjonssystemer, sikkerhet og krise- og beredskapsplaner, og kontorfaglige tjenester og drift av bygg. Ved utgangen av 2003 hadde avdelingen 110 faste stillinger og 12 midlertidige stillinger.

Asylavdelingen

Avdelingens hovedoppgave er å behandle søknader om asyl på en forsvarlig og effektiv måte. Avdelingen er også med på å utvikle regelverket på asylfeltet. Ved utgangen av 2003 hadde avdelingen 189 faste stillinger og 66 midlertidige stillinger.

Oppholdsavdelingen

Avdelingens hovedoppgave er behandling av saker som blant annet gjelder arbeidstillatelse, familiegjengenforening, visum, studietillatelse, statsborgerskap og utvisning. I tillegg er avdelingen med på å utvikle regelverket på oppholdsfeltet. Ved utgangen av 2003 hadde avdelingen 125 faste stillinger og 24 midlertidige stillinger.

Integreringsavdelingen

Avdelingen er hovedansvarlig for UDIs arbeid med å gi asylsøkere et botilbud mens søknaden behandles (asylmottak), bosetting av flyktninger i kommunene og direktoratets arbeid med integrering i det norske samfunnet. Ved utgangen av 2003 hadde avdelingen 151 faste stillinger og 24 midlertidige stillinger.

Strategi- og dokumentasjonsavdelingen

Avdelingen har ansvaret for statistikk og analyse, laddokumentasjon, samordning av UDIs deltakelse i internasjonalt samarbeid og direktoratets arbeid i forhold til utvikling av regelverket på utlendingsfeltet. Ved utgangen av 2003 hadde avdelingen 45 faste stillinger og 3 midlertidige stillinger.

Informasjonsenheten

Arbeidsfeltet til informasjonsenheten er allment informasjonsarbeid rettet mot samfunnet (særlig media), strategiutvikling, samordning av overgripende informasjonsspørsmål og interninformasjon. Ved utgangen av 2003 hadde enheten 8 faste stillinger og 3 midlertidige stillinger.

(Et detaljert organisasjonskart og oversikt over direktoratets toppledelse finnes på side 28).

Ordliste

Arbeidstillatelse –

Utenlandske statsborgere må ha arbeidstillatelse for å arbeide i Norge. Egne regler gjelder for nordiske borgere og borgere av EØS-land.

Asyl – Fristed for personer som med rette frykter forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller tilhørighet til en spesiell gruppe. Asyl innebærer blant annet beskyttelse mot å bli sendt tilbake til området der vedkommende har grunn til å frykte forfølgelse. Asyl gir også visse rettigheter under oppholdet i asyllandet. Utlendinger som innvilges asyl i Norge, får status som flyktninger.

Asylsøker – Person som på egen hånd og uanmeldt ber myndighetene om beskyttelse og anerkjennelse som flyktning. Personen kalles asylsøker inntil søknaden er avgjort.

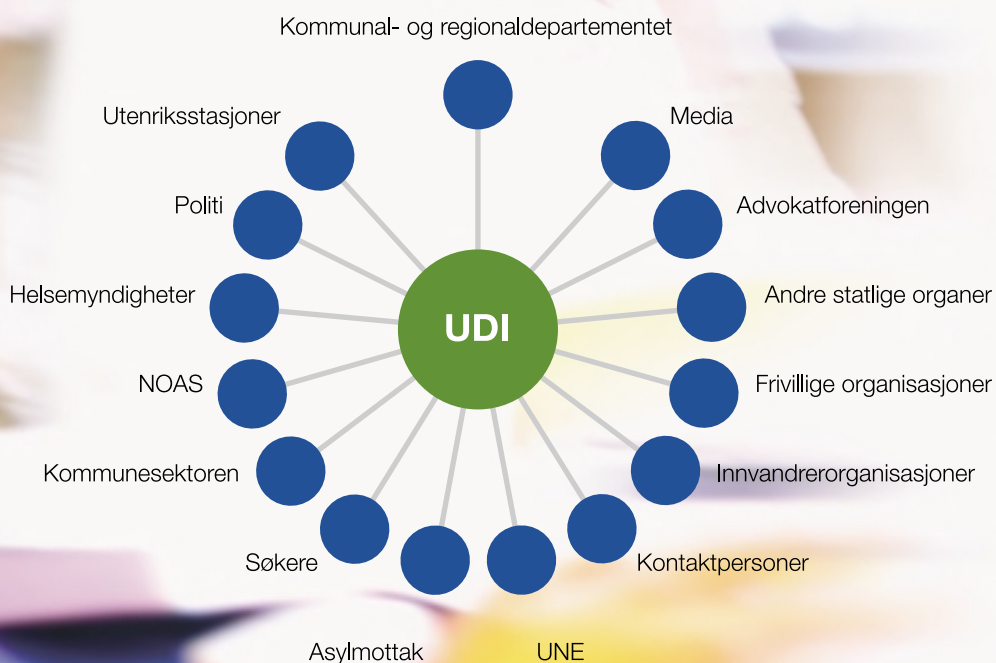
Flyktning – I juridisk forstand omfatter begrepet ”flyktning” overføringsflyktninger og asylsøkere som har fått innvilget asyl.

Familiegjengenforening – Oppholds- eller arbeidstillatelse som innvilges til nære familiemedlemmer av norsk borger eller utenlandsk statsborger med lovlig opphold i Norge. Familiegjengenforening gjelder i hovedsak ektefeller og barn under 18 år.

Integrering – Begrepet betegner målet om likestilling gjennom like muligheter, rettigheter og plikter til deltakelse for alle, uansett opprinnelse. Integrering brukes også om ulike samfunnsprosesser i retning av målet. Slike prosesser er sammensatte, foregår kontinuerlig, er sjelden helt konfliktfrie og berører alle deler av befolkningen.

www.udi.no/ordliste

Utlendingsdirektoratet er som ansvarlig for innenlands gjennomføring av den norske flyktning- og innvandringspolitikken et bindeledd mellom verden og Norge. UDIs overordnede mål er å iverksette og bidra til å utvikle en human innvandrings-, integrerings- og flyktningpolitikk, godt politisk og rettighetsforankret, med tillit hos brukerne og i befolkningen generelt. For å lykkes i dette arbeidet er UDI avhengig av et velfungerende samarbeid og en god dialog med en rekke andre aktører på feltet, både internasjonalt og nasjonalt.

UDIs omgivelser – samarbeidspartnere og kontakter

Søkere – Søkerne er UDIs primære kontakter, det er dem direktoratet skal betjene. Direktoratet legger stor vekt på å møte de mer enn 100 000 søkerne vi håndterer hvert år med respekt.

Referansepersoner – Mange søkere har slektninger, arbeidsgivere eller andre kontaktpersoner i Norge som opptrer på vegne av søker i kontakt med direktoratet. Også i forhold til denne gruppen er UDIs mål å ha en god dialog basert på respekt.

Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) – UDI er underlagt KRD, som gjennom lover, forskrifter og budsjettdisposisjoner legger rammene for direktoratets arbeid. Gjennom arbeidet med gjennomføringen av den vedtatte politikken har UDI bred oversikt over konsekvenser av regelverket, og gir på dette grunnlag viktige faglige innspill når ny politikk skal utvikles.

Utenriksstasjonene – De norske utenriksstasjonene er underlagt Utenriksdepartementet (UD), men de aller fleste av dem utfører arbeid på UDIs arbeidsområde og har utstrakt kontakt med direktoratets brukere.

Politiet – Politiet har en viktig rolle gjennom at de bistår Utlendingsdirektoratet under behandlingen av mange saker. I enkelte tilfeller har politiet delegert myndighet til å avgjøre saker. Politiet har også ansvaret for å følge opp UDIs vedtak ved å transportere ut søkere som ikke forlater landet frivillig. UDI har tett kontakt med politiet i forhold til bekjempelse av kriminalitet blant beboere i asylmottak.

Helsemyndighetene – UDI samarbeider med helsemyndighetene i forbindelse med helsesjekk av asylsøkere ved ankomst til landet. For å sikre at beboere i asylmottakene har et tilfredsstillende medisinsk tilbud samarbeider UDI med kommunelegene.

Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS) – Etter å ha vunnet en anbudskonkurranse i 2003 er NOAS UDIs samarbeidspartner i arbeidet med å informere nyankomne asylsøkere om deres plikter og rettigheter under søknadsprosessen.

Kommunesektoren – Kommunene er UDIs sentrale samarbeidspartner i forhold til mottak, bosetting og integrering av flyktninger og innvandrere, og har en svært viktig rolle i gjennomføringen av flyktning-, innvandrings- og integreringspolitikken.

Driftsoperatører av asylmottak – Private, frivillige organisasjoner og kommuner driver landets asylmottak på oppdrag fra UDI, som har ansvar for å gi asylsøkere et botilbud mens søknaden behandles.

Utlendingsnemnda (UNE) – UNE behandler klager i saker hvor UDI har avslått søknaden. Nemnda er et uavhengig domstolsliknende organ, og avgjørelser i nemnda er retningsgivende for UDIs praksis. I stortingsmelding 21 (2003-2004) foreslo KRD et tettere samarbeid mellom UDI og UNE om landkunnskap.

Innvandrerorganisasjoner – Mange innvandrergreper i Norge har dannet egne interesseorganisasjoner som UDI er i kontakt med i forbindelse med for eksempel arbeid mot rasisme og diskriminering.

Frivillige organisasjoner – UDI har kontakt med og samarbeider med frivillige organisasjoner som Røde Kors, Redd Barna, Flyktningsrådet og Norsk Folkehjelp i en rekke sammenhenger, for eksempel i forbindelse med rekruttering av hjelpeverger til enslige mindreårige. Noen av organisasjonene utfører tjenester på oppdrag fra UDI, blant annet drift av asylmottak.

Statlige organer og interesseorganisasjoner – UDI har løpende kontakt med organisasjoner som Senter Mot Etnisk Diskriminering (SMED), Antirasistisk Senter, Organisasjon Mot Offentlig Diskriminering (OMOD), Næringslivets Hverorganisasjon (NHO) og fagbevegelsen i arbeidet mot rasisme og diskriminering i det norske samfunnet.

Advokatforeningen – Advokater som ønsker å gi juridisk bistand til asylsøkere kan søke om å delta i UDIs advokatordning. UDI arrangerer orienteringsmøter med advokatene, oppdaterer advokatlisten fortløpende og har som mål å sikre at kvaliteten på advokatbistanden er tilfredsstillende.

Media – Hver uke får UDI mellom 50 og 100 henvendelser fra media om spørsmål knyttet til direktoratets virksomhet. I kontakt med media og offentligheten er UDIs mål å utøve åpenhet i størst mulig grad.

Internasjonale forpliktelser og samarbeid
Internasjonale konvensjoner som blant annet FNs Flyktningskonvensjon, Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, Rasediskrimineringskonvensjonen og Barnekonvensjonen legger føringer for norsk politikk og praksis på UDIs arbeidsfelt. Norge har et tett samarbeid med EU gjennom Schengenavtalen og Dublinkonvensjonen. Eksempler på viktige samarbeidspartnere for UDI på internasjonalt nivå er FNs Høykommisær for flyktninger (UNHCR) og International Organisation for Migration (IOM).

Fra utlendingskontroll til helhetlig migrasjonshåndtering

2003 ble et viktig år i arbeidet med å få på plass og konsolidere nødvendige elementer som skal til for at vi skal få det Utlendingsdirektoratet vår tids utfordringer krever.

Ett stort løft var å slutføre første i etappe i utviklingen av et nytt datasystem for hele utlendingsforvaltningen - DUF. Et annet løft har vært å få på plass et sett av ulike tiltak som i sum har ført til at antallet ubegrunnede asylsøknader har sunket til et minimum. Et tredje løft har vært å forberede kommune-Norge på obligatorisk introduksjonsprogram for nyankomne flyktninger. Et fjerde løft har vært å reorganisere arbeidet med oppholdssaker slik at vi for fremtiden skal kunne håndtere de stadig økende og mer kompliserte saksmengdene på en mer tilfredsstillende måte.

Fortsatt står mange store oppgaver foran oss. Av store utfordringer for 2004 er det bare å nevne: kortere saksbehandlingstider og bedre service, reorganisering av integreringsarbeidet for å få bedre resultater, utvidelsen av EØS området med 75 millioner mennesker og tilpasning av forvaltningen til en forventet betydelig nedgang i antall asylsøkere.

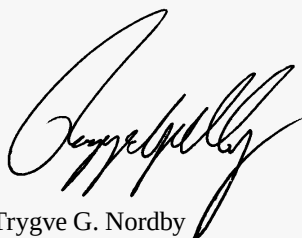
Den største utfordringen er likevel mye mer omfattende og vil gjelde langt ut over 2004. Å utvikle hele feltet fra snever utlendingskontroll til en langt mer helhetlig håndtering av all den migrasjon som faktisk skjer til og fra vårt land og vår verdensdel – tvungen og frivillig, lovlig og ulovlig.

Systemet som ble satt opp da Utlendingsdirektoratet ble skapt for 15 år siden hadde som hensikt å kontrollere og regulere hvem som skal få oppholde seg lovlig i vårt land. Kontroll er viktig, men dette er bare en liten del av helheten. Dagens migrasjonsutfordringer handler om langt mer. La meg nevne noen eksempler:

- stadig mer åpne grenser internt i Europa
- økning i familieforeninger på tvers av landegrenser
- økt behov for og ønske om utenlandsk arbeidskraft
- migrasjonspresset som eksisterer uavhengig av våre regler
- innvandreres behov for kontakt med slekt og venner i hjemlandet
- innvandreres overføring av kapital til sine familier i hjemlandet
- sammenheng mellom utenrikspolitikk, bistand og migrasjon

Det norske samfunnet trenger å ruste seg til større migrasjonsutfordringer enn de UDI ble tiltenkt for 15 år siden. Som overordnet fagorgan og en viktig premissleverandør for utviklingen på området, ønsker vi å bidra aktivt til utviklingen av en helhetlig migrasjonshåndtering. Til det vil vi trenge betydelig bedre kunnskap om migrasjon, flere virkemidler - og aktiv deltakelse fra praktisk talt alle andre samfunnssektorer.

Ikke minst med tanke på denne overordnede utfordringen har vi i Utlendingsdirektoratet valgt menneskeverd, profesjonalitet og helhet som stikkord for de verdiene vi i ett og alt ønsker skal prege det arbeidet vi gjør. Vi vil verken lykkes i det daglige eller i de store linjene hvis vi ikke alltid holder høyt hevet at vi arbeider med enkeltmennesker, at vi må gjøre arbeidet på en tvers gjennom profesjonell måte, og at vi i hver enkelt sak eller arbeidsoppgave må ta et ansvar for den helheten vårt arbeid inngår i.

Trygve G. Nordby
Direktør

Utlendingsdirektoratets arbeid i 2003 var preget av et stort antall saker til behandling i de juridiske avdelingene og et rekordhøyt antall beboere i asylmottakene. Saksbehandlingstidene for asylsaker gikk likevel ned gjennom året, mens behandlingstidene økte for søknader om statsborgerskap, familiegjennforening, arbeidstillatelser og andre former for opphold.

Viktige hendelser:

- Reform i arbeidet med integrering av nyankomne flyktninger (Introduksjonsloven vedtatt i Stortinget)
- Det ble besluttet å utrede ny organisering av integreringsarbeidet i Norge
- Tiltak for å begrense tilstrømmingen av asylsøkere uten beskyttelsesbehov
- Innstramning i regelverket for familiegjenforening
- Innføring av nytt felles datasystem for alle instanser i utlendingsforvaltningen
- UDI feiret 15-årsjubileum med seminar om helhetlig migrasjonsforvaltning

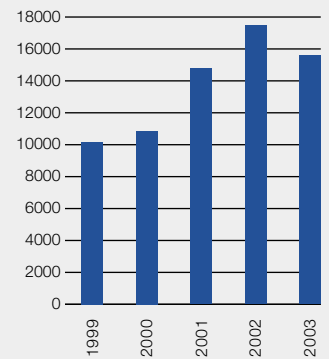
Nøkkeltall:

- UDI forvaltet totalt 5,2 milliarder kroner, hvorav 420 millioner til driften av direktoratet.
- 16 800 søknader om asyl og 48 000 søknader om statsborgerskap og ulike arbeids- og oppholdstillatelser ble behandlet.
- Antall beboere i asylmottakene var i gjennomsnitt 17 000 gjennom året
- 4 700 personer fikk beskyttelse, 5 200 flyktninger ble bosatt i kommunene
- 10 500 personer fikk innvilget familiegjenforening, 25 600 fikk arbeidstillatelse (17 900 av dem til sesongarbeid i inntil tre måneder)

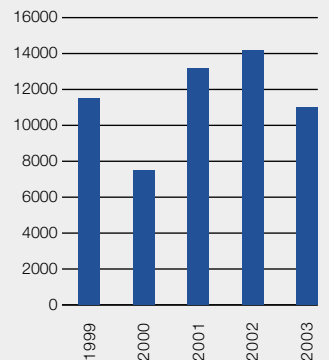
Utfordringer i 2004:

- Håndtere endringer som følger av EU-utvidelsen 1. mai
- Redusere saksbehandlingstidene og gi bedre service til brukerne
- Redusere antall asylmottak og videreutvikle kvaliteten på mottakstilbudet
- Gi god bistand når det fra 1. september blir obligatorisk for alle kommuner å tilby introduksjonsprogram for nyankomne flyktninger.
- Bidra i arbeidet med å utrede ny organisering av integreringsarbeidet i Norge

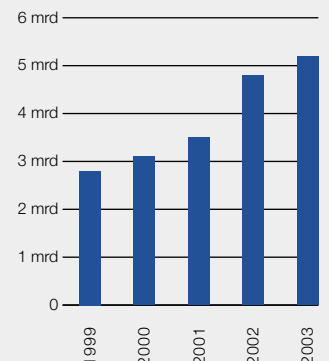
Antall asylsøkere

Antall familiegjenforeninger

UDIs budsjett

Antall fast ansatte i UDI

